

PAGINI DE ISTORIE LOCALĂ

Mențiuni despre Ciacova

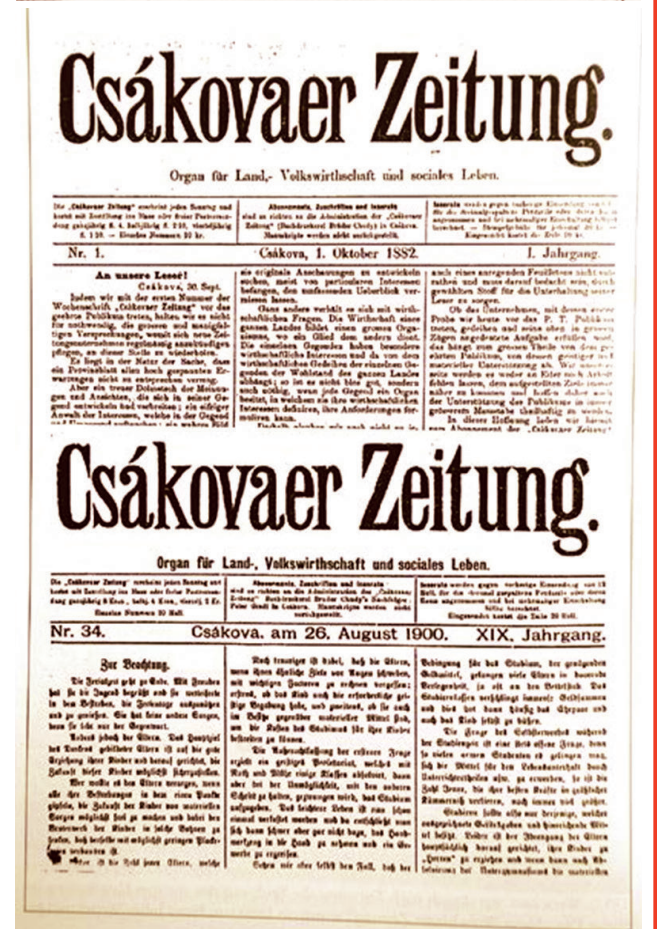
De-a lungul a aproximativ 200 de ani, mai multe mențiuni ale Ciacovei și ale împrejurimilor localității s-au păstrat în limbile tuturor naționalităților care au trăit aici. Descrierile așezării sunt elogioase, ea fiind considerată frumoasă și bogată, cu oameni harnici și muncitori. În 1780, în cartea sa „Geografia regatului Ungariei”, Karl Gottlieb von Windisch descria Csa-kova sau Csakovar „o localitate frumoasă și plăcută, în care obișnuia generalul imperial Mercy să șadă de mai multe ori. În anul 1738 această localitate a fost, împreună cu împrejurimile, devastată de turci”. În 1786, Matthias Korabinsky scria: „Tschakowa în Banat are o cazarmă impunătoare de cavalerie pe malul Timișului”, iar în 1796, într-o carte despre monumentele Ungariei, este amintită localitatea „Csakova, cu turnul ei de cărămidă arsă, rest al unei cetăți, și casele neguțătorilor greci, cu stâlpi, din Piața Mare”. În 1835, într-o carte apărută la Leipzig, era menționat: „Csa-kowa, așezare pe malul Timișului, este un orașel foarte frumos. Acolo s-a născut Dositheus Obradovic, care a adus mare faimă nației sale”.

Într-o carte apărută la Budapesta în 1839 se spunea că „Csacova este un târg elegant, cu locuitori români, sârbi, germani și maghiari. Dintre ei sunt 1.164 catolici, 30 luterani, 6 reformați, 2.442 ortodocși, 180 evrei. În localitate există o biserică ortodoxă, una catolică și o sinagogă, și mai multe clădiri administrative. Numărul meseriașilor este foarte mare. Aici se află și o cazarmă militară importantă. Pământul este foarte bun și recoltele foarte bogate, cu toate că Timișul, prin inundațiile sale aproape regulate, provoacă pagube mari. Din fosta cetate mai există doar un turn”. Localitatea este amintită și de Augustin Boroczky, în 1848: „Pe o hartă veche, o localitate este numită Czokowan. A fost 165 de ani sub ocupație turcească și totuși, deja din anul 1716, este vestită pentru târgurile sale. În 1724 redevine parohie catolică... în timpul lui Engelshofen a devenit reședință de garnizoană”. George Șandrovici, primarul Ciacovei, descria în 1864 localitatea ca fiind un „târg, reședință de scaun”, în care, alături de români, maghiari, sârbi și germani trăiau și câteva familii slovace și evreiești. Într-o descriere a monarhiei austro-ungare din 1891 se spunea că localitatea Csákvár din comitatul Timiș și Modosch din comitatul Torontal sunt cele mai importante localități, precizându-se că Csákvár este o localitate frumos construită.

Premiere la Ciacova

- 1795: se deschide farmacia privată „La Sfânta Treime”, o farmacie de campanie legată de sosirea militarilor în Ciacova dar care deservea și populația civilă;
- 1871: Societatea Timiș-Bega schimbă cursul Timișului (lângă Ciacova rămâne un simplu braț - Timișul Mort), Ciacova pierzând astfel o importantă cale de transport; în același an este însă construită calea ferată din zonă iar după ce localitatea va fi racordată la ea va câștiga o bună poziție economică, mai ales prin târgurile de cai;
- 1879: a luat ființă prima „Bancă de Credit și de Economii” din Ciacova;
- 1880: se construiește prima bibliotecă din localitate;
- 1881-1882: apare „Csakowaer Wochenblatt”, primul săptămânal al locuitorilor comunei;
- 1881: s-a înființat „Formația de pompieri voluntari Ciacova”, printre primele din Banat;
- 1882: s-a deschis primul atelier fotografic. Pompierii din Ciacova s-au remarcat cu prilejul unui mare incendiu la Liebling, când au luat foc 36 de case, și mai apoi la incendiul teatrului din Timișoara din anul 1920. Au obținut numeroase premii la concursurile organizate între localități iar în 1926 au obținut locul I la concursul zonal de la Deta;
- 1881-1902: apare ziarul „Csakovaer Zeitung”;
- 1883: se înființează „Societatea Crucii Roșii”, căreia Emilia Magdici i-a donat, în 1905, un mijloc de transport pentru bolnavi;
- 1884: septembrie - se deschide școala de ucenici;
- 1884: noiembrie - se deschide hotelul „Neubauer”, „cu sală de concerte, discursuri și alte spectacole”;
- 1885: se înființează „Societatea muncitorilor, bolnavilor și invalizilor”, „Societatea fărâncască din sudul Ungariei”, „Asociația de gimnastică ciacoveană”;
- 1885: octombrie - se înființează „Școala Agricolă”;
- 1886: se înființează „Asociația manufacturieră”, în hotelul „Rossi” se deschide o școală de călărie; probabil în același an s-a înființat „Clubul de țințași”;
- 1887: în hotelul „Neubauer” se deschide, în mod festiv, o sală de biliard și cafeneaua „Josef Neubauer”; se înființează Asociația Vânătorilor;
- 1888: se înființează și se sfințește a doua farmacie din Ciacova, „La Crucea de Aur”;
- 1889: se deschide noua moară cu aburi de pe malul Timișului Vechi;
- 1891: se deschide prima fabrică de sifon;
- 1893, august: se inaugurează prima linie de cale ferată între Ciacova și Jebel, localitatea fiind racordată la rețeaua de cale ferată a Imperiului Austro-Ungar;
- 1894-1895: în incinta bisericii catolice a fost construită școala Mănăstirii (Klosterschule);
- 1895: se înființează în localitate starea civilă; se sfințește școala de fete „Notre-Dame”; se inaugurează o nouă linie de cale ferată între Ciacova și Giera; se înființează „Firma de tricotat mașinal”;
- 1897: se introduce iluminatul cu gaz în hotelul „Rossi”; se deschide o vopsitorie, care, mai târziu, va fi totodată spălătorie și curățătorie;
- 1898: se înființează societatea biciclistilor;
- 1899: se deschide „Prăvălia de făină”; se înființează „Asociația producătorilor de lapte”; se construiește închisoarea;
- 1900: se construiește o nouă moară cu aburi pe malul Timișului;
- 1901: se hotărăște introducerea curentului electric în localitate;
- 1901-1902: podul de lemn peste Timiș este înlocuit cu un pod de piatră;
- 1904: apar în Ciacova primele motociclete; se înființează fabrica de oțet; se înființează a doua fabrică de sifon;
- 1906 - iunie: se înființează clubul de fotbal;
- 1909: se înființează clubul de tenis; se deschide prima tutungerie („Prăvălie de produse din tutun”); se construiește noul spital comunal;
- 1910: „Fabrica de țigle” produce primele țigle;
- 1911: se deschide cinematograful (Mozi); se înființează „Clubul elevilor”, un club sportiv al tuturor et-

niilor, al cărui punct forte era atletismul; se înființează „Azilul de bătrâni”; începe să funcționeze „Uzina electrică” iar în luna septembrie străzile sunt iluminate de probă cu curent electric;
- 1913, septembrie 24: Ciacova are iluminat stradal electric; se cumpără prima mașină de scris pentru reședința de scaun; în luna noiembrie, și locuințele particulare sunt racordate la curent electric; se înființează „Fabrica de gheață”;
- 1923: în Ciacova apare prima mașină, marca „Nash”;
- 1931, februarie 8: apare primul număr al ziarului „Csakovaer lebende Zeitung”;
- 1936: se construiește ștrandul în zona turnului medieval și se amenajează terenul „pentru timp liber” și parcul din vecinătatea culei; se construiește actualul spital;
- 1955: ia ființă o orchestră semisimfonică; a funcționat până în 1961.

Din „Ciacova - Monografie”, de Dan N. Buruleanu și Liana Păun